

1. Електронно правителство.

Терминът електронно правителство (E-Government) възниква в края на 1990-те години, но историята на компютърната техника в правителствените и неправителствените организации може да бъде проследена до началото на компютърния история. Литература на тема "електронно правителство" датира поне от 1970 (Danziger и Andersen, 2002). Тази литература се отнася използването на ИТ техника в рамките на правителството, а скорошната литература за е-правителство по-често се отнася до външна употреба като например относно услуги за гражданите.

Всички определения, които ще посочим по-долу излизат извън разбирането за услуги за гражданите като се включат организационни промени и ролята на правителството. Следователно двете направления в литературата трябва да се разглеждат заедно като основа в областта на електронното правителство.

Подобно на терминът е-търговия, терминът електронно правителство е плод на интернет бума. Въпреки това, то не се ограничава единствени до използване на интернет или обществено достъпни системи за директна употреба от клиенти и граждани. Е-правителството започва като област за практиката, основно събира практикуващите в търсене на отговори на новите предизвикателства на интернет средата чрез внедряване креативно на нови системи. Например, в САЩ заместник-председателя Ал Гор застана начело на Национален преглед на ефективността, който постави силен акцент върху ролята на електронното правителство във федералните услуги (Gore, 1993).

От определенията за е-правителство, доминиращите от тях произтичат от практиката. Към края на 20 век, правителствата по целия свят създадоха определения като основа за националните стратегии с оглед постигане на високи резултати въз основа на използването на интернет технологиите. Grönlund (2002) прави преглед на някои от тях и намира, че изрично се отнасят към три цели:

1. по-ефективно управление;
2. по-добри услуги за гражданите; и
- 3-. подобри демократичните процеси.

Тези дефиниции все още действат, тъй като те се прилагат в официални документи и държавни програми за реформи. През последните няколко години в много страни реториката за подобрене на демократичните процеси се поставя във фокуса на

практиката и в определенията. Един пример за илюстриране на тази промяна в акцента е от Закона за електронното управление на САЩ през 2002г., в който електронното правителство се определя като: „Използването от правителството на уеб-базирани приложения за интернет и други информационните технологии съчетани с процеси, които прилагат тези технологии с оглед:

а) подобряване на достъпа на и предоставянето на държавна информация и услуги на обществеността, други агенции и други държавни органи или

б) допринасяне за подобрения на дейността на правителството, които могат да включват ефективност, ефикасност, качеството на услугите, или трансформации;” (US Congress, 2002)

Този набор от определения е допълнен с различни дефиниции изработени за специфични по-ограничен цели, често от страна на академичната общност. Някои от тези определения ограничават приложното поле, за да го направят по-лесно за операционализиране в някои технически или реорганизационни проекти или за изследователски цели.

Други определения са предназначени спрямо по-широкото развитие в посока към „по-добро управление”. По-добрите определения за правителството обикновено се създават от наднационални организации, които се занимават с икономическото и социално развитие, научни изследвания или на международното сътрудничество.

Съгласно тези основни определения на подобни организации се:

1. признават необходимостта организационна реформа да върви ръка за ръка с прилагането на технологии; и
2. фокусират се върху ролята на държавата в обществото т.е. управлението.

Три примерни определения илюстрират тези идеи.

„Е-правителството се отнася до използването от правителствените агенции на информационните технологии, които имат способността да се трансформират в отношения с гражданите, бизнеса и други средства на правителство. Тези технологии могат да служат за различни цели: по-добро предоставяне на правителствени услуги за гражданите, по-добри взаимодействия с бизнеса и индустрията, предоставяне на достъп на гражданите или по-ефективно управление на правителството. Получените ползи могат да бъдат по-малко корупция, по-голяма прозрачност, по-голямо доверие, увеличаване на приходите и/или намаляване на разходите” (WB, 2004)

Е- правителство е ...

“Използването на информационни-комуникационни технологии и по-специално интернет като средство за постигане на по-добро управление” (OECD, 2003, стр. 23)

Усилията към е-правителство от страна на Европейския съюз се основават на определението:

„Е- правителството е използването на информационни и комуникационни технологии в публичната администрация съчетано с организационни промени и нови умения с оглед подобряване на обществените услуги и демократичните процеси” (EU, 2004)

Тези определения се отнасят предимно до е-управление, а не до е-правителство. Това разграничение са поддържа от дълго време в политическите науки, но всъщност практиката на е-правителство има склонност да използва объркващи определения. С една дума, е-правителството се позовава на това, което се случва в рамките на правителствените и неправителствени организации. От друга страна е-управлението се отнася до цялата система в управлението на обществото. Системата включва дейности, които се изпълняват не само от правителствени организации, но също и от компании, както и от доброволни организации и гражданите. Освен това, то се характеризира с процесите и потоците на управление, и условията, които са от решаващо значение за разбирането на контекста на информационни системи, тяхното внедряване и използване (Atkinson, 2003). Поради тези причини, електронното управление е за предпочитане, когато се разглеждат информационните приложения в публичната сфера. Очевидно ИТ и информационните системи са в сила във всички по-горе дейности.

Докато „преди всичко работа на правителството е да се съсредоточи върху постигането на обществения интерес [...] Управлението е начин за описание на връзките между правителството и по-широката околната среда - политическа, социална и административна” (Riley, 2004).

Друг начин да се опише разликата е, докато правителството се отнася за някои специфични дейности с краткосрочна перспектива, управлението обхваща процесите и резултатите в дългосрочен план. Таблица 1 илюстрира тази разлика по двойки концепции, които принадлежат към едно цяло, но поставят акцента върху някоя от тези две идеи.